

Gezond gebruik van medicijnen

Diergeneesmiddelen zijn verantwoordelijk voor 10 procent van de kostprijs

Het gebruik van diergeneesmiddelen wordt nauwlettend in de gaten gehouden. De vleesveehouder neemt zijn verantwoordelijkheid, ook onder druk van de humane gezondheidszorg. Maar kosten besparen moet niet op diergeneesmiddelen en dierenartskosten gebeuren.

Transparantie en traceerbaarheid zijn belangrijk, we weten dat het gevoelig ligt in de vleesveetak, dus daar moeten we aan blijven werken.' Voorlichtster Leen Guffens van de Vlaamse Dienst voor Agro- en Visserijmarketing (Vlam) is buitengewoon duidelijk als het gebruik van diergeneesmiddelen binnen de vleesveehouderij ter sprake komt. Binnen het Meritus-label zijn de eisen voor de producenten op dit vlak deze maand weer verder aangescherpt. 'We moeten ons blijven onderscheiden en een stapje voor blijven lopen', verklaart Guffens.

Verplichte begeleiding

De 3850 vleesveehouders die zich bij het label aangesloten hebben zullen allemaal een overeenkomst aangaan met diergeneeskundige bedrijfsbegeleiding. Dat betekent dat de dierenarts in ieder geval eens per twee maanden het bedrijf zal bezoeken ter controle. 'Hij kijkt rond naar de algehele hygiëne, de voorraad van de geneesmiddelen en de algehele gezondheid van de dieren', licht Guffens toe.

De strengere controle kent een positief punt voor vleesveehouders. De overeenkomst met de dierenarts betekent dat ze middelen langer op voorraad mogen hebben. 'Zij mogen de voorraad middelen verhogen van vijf dagen naar twee maanden, dat is voor bijvoorbeeld ontwormingsmiddelen wel handig.'

De voorlichtster geeft aan dat de strenge eisen omgezet worden naar een goede en grensoverschrijdende afzet van het Meritus-vlees. 'Jaarlijks slachten we 41.000 dieren en we vermarkten 19.000 ton, we hebben vijfhonderd verkooppunten in België,

daar komen dit jaar nog honderd punten bij en we zijn met een test bezig in Nederland bij de vestigingen van de grootdistributeur Makro. Onze extra inspanningen brengen meerwaarde.' En daarmee is vlees absoluut veiliger geworden, meent Guffens. 'Incidenten zijn er nog wel, maar het blijven incidenten. Het loopt niet meer uit op een crisis. We hebben geleerd van onze fouten.'

Verschuiving in gebruik

Het gebruik van diergeneesmiddelen in de vleesveehouderij is de laatste jaren stabiel, weet Johan van den Branden, marketingmanager bij Pfizer. 'De hoeveelheid is de afgelopen jaren niet zozeer toegenomen, maar door het op de markt brengen van meer innovatieve geneesmiddelen is de economische waarde wel gestegen.

Toch ziet Van den Branden wel een verschuiving in het gebruik van soort diergeneesmiddelen. Hij deelt de diergeneesmiddelen op in vier belangrijke categorieën. Als eerste categorie noemt hij de vaccins, zoals tegen RSV, IBR en BVD. Het gebruik van deze middelen neemt toe, vooral ook omdat de aandacht voor preventieve gezondheidszorg toeneemt. Voorkomen is nog altijd beter dan genezen.

De tweede categorie bestaat uit de antiparasitaire geneesmiddelen. In de vleesveehouderij gaat het dan vooral om de zogenaamde ectoparasitaire middelen tegen bijvoorbeeld schurft en andere externe parasieten. In de melkveehouderij worden meer middelen tegen endoparasieten, inwendige parasieten, gebruikt.

De groep van antibiotica noemt Van den Branden als derde belangrijke categorie. Hierbij ziet hij geen toename in het gebruik. 'In geldwaarde is er wel een toename, want de nieuwe middelen zijn iets duurder geworden, maar in kilogram actief middel wordt er niet meer gebruikt.' Hij signaleert wel een 'oordeelkundiger gebruik' van de antibiotica. 'Zowel dierenartsen als veehouders gebruiken de middelen voorzichtiger', geeft de marketingmanager aan. 'Men respecteert nauwgezet de voorschriften en houdt de correcte dosering aan. Dat was vroeger nog wel eens anders, dan werd er nogal eens in het wilde weg geschoten.'

De vierde groep ten slotte zijn de overige middelen, een verzameling van onder andere ontstekingsremmende middelen, vruchtbaarheidspreparaten, vitaminen en mineralen.

Registratie kan nog beter

De strengere regelgeving van de afgelopen jaren ziet Van den Branden als een positief punt bij het gebruik van diergeneesmiddelen. Er is een verantwoord gebruik en een betere administratie. Dat voorkomt residuen in melk en vlees en daarmee is de volksgezondheid beter gewaarborgd. Maar volgens Van den

Vooraf antibiotica en antiparasietenmiddelen

Van de 4 miljard euro die in Europa jaarlijks wordt uitgegeven aan diergeneesmiddelen, nemen antibiotica en antiparasitica (antiparasietenmiddelen) de helft voor hun rekening. In 2003 bedroeg de omzetten in België 136 miljoen euro. Pharma.be (algemene vereniging van de geneesmiddelenindustrie) verdeelde dit bedrag over vier categorieën: 24,5 procent was voor antibiotica, 27,1 procent voor

vaccins, 20,8 procent voor antiparasitica en 27,6 procent voor overige diergeneesmiddelen. Jaarlijks stijgen de omzetten in diergeneesmiddelen. In Nederland werd in 2004 175 miljoen euro uitgegeven aan diergeneesmiddelen, in 2005 was dat 189 miljoen, 6 procent van de totale Europese markt, zo berekende de Fidin (Vereniging van fabrikanten en importeurs van diergeneesmiddelen in Nederland).

Branden kan het nog beter. 'Het systeem van registreren op het bedrijf is nog niet waterdicht, het kan nog beter en nauwkeuriger.' Hij noemt de naleving van de registratieplicht een aandachtspunt. Bovendien zal de registratieplicht verder verfijnen. Zoverdient de hoeveelheid antibioticum en het specifieke middel dat gebruikt is ook een plek binnen de registratie.

Wie voedsel produceert zal zich moeten verantwoorden, zo luidt de algehele mening. En dat geldt voor elke schakel: niet alleen voor diergeneesmiddelengebruik, ook hygiëne en verantwoord voeren zijn onderdelen van maatschappelijk verantwoord produceren. Van den Branden geeft aan dat het antibioticagebruik nog kan verbeteren. 'Dierenartsen en veehouders hebben nu zo'n drie typen antibiotica in hun vizier, maar er is een heel scala aan middelen. Het zou goed zijn bij elke ziekte het juiste middel te zoeken. Hierdoor beperk je de kans op resistentie nog meer.' Keuzemogelijkheden zijn er genoeg en alle ziekten kunnen behandeld worden, geeft Van den Branden aan. 'We zouden bij elke ziekte een specifieke therapie moeten aanhouden.'

In het kader van de resistentieproblematiek worden nieuwe typen antibiotica uitsluitend voorbehouden voor gebruik in de humane geneeskunde. Heel begrijpelijk vindt Van den Branden de druk die de humane gezondheidszorg uitoefent op de diergeneeskunde. Maar hij plaatst ook een kritische kanttekening. 'Het verhaal gaat dat er in de veehouderij zoveel antibioticum wordt gebruikt, maar daar bestaat een verkeerd beeld over. In de humane gezondheidszorg is deze hoeveelheid veel en veel hoger, vooral als je het per kilogram lichaamsgewicht omrekent.'

Veterinaire kosten 10 procent

Wat betekent het diergeneesmiddelengebruik eigenlijk voor de economie op het bedrijf? Dirk Audenaert van de Boerenbond duikt dagelijks in boekhoudingen van ongeveer veertig zoogkoeienbedrijven die tussen de veertig en vijftig moederdieren bezitten. Hij ziet dat de kosten voor dierenarts en middelen jaarlijks rond de 150 euro per zoogkoe bedragen. 'Dat is de laatste jaren redelijk stabiel gebleven. Vijf jaar geleden was dat nog 125 euro.' De variatie die Audenaert tussen bedrijven ziet is veel groter. 'Die ligt tussen 140 en 190 euro.'

Toch wil Audenaert geen extreem groot belang hechten aan de kosten voor diergeneesmiddelen. 'Als je bekijkt dat de totale kosten 1600 euro bedragen, zijn de dierenartskosten met 10 procent wel substantieel, maar het zegt weinig over het rendement per zoogkoe

op een individueel bedrijf. De gezondheidskosten maken niet echt veel uit in het totale rendement.' Zo vergeleek hij bedrijven met een hoog en een laag inkomen. 'Er was geen verschil in veeartskosten.'

Als er kosten bespaard moeten worden, moet dat niet op diergeneesmiddelen en dierenartskosten gebeuren, adviseert Audenaert. 'Er zijn andere kosten die meer invloed op het rendement hebben.' Hij noemt bijvoorbeeld de voederkosten en de technische resultaten, zoals groeicijfers en sterftepercentages, veel belangrijker.

'Een goede groei heeft direct invloed op het inkomen. Als veehouders extra voer nodig hebben en wellicht meer preventieve gezondheidszorg toepassen om dit te bereiken levert het toch rendement op.' Na enige overpeinzing durft Audenaert wel te zeggen dat hoe hoger de kosten voor dierenarts en bijvoorbeeld voeding zijn, hoe hoger het rendement is. 'Omdat die kosten direct tot uiting komen in een hogere groei.'

Voor de sterftecijfers geldt eigenlijk hetzelfde, geeft Audenaert aan. Gemiddeld sterft 10 procent van de dieren inclusief zo'n 2,7 procent rondom de geboorte. 'De meeste sterfte valt bij de dieren onder de 250 kilogram. Dat zijn pas behoorlijke schadeposten.'

Vooraf jongveeproblemen

Terug naar de kosten voor diergeneesmiddelen. Audenaert splitst de 150 euro in twee onderdelen. Ongeveer 80 euro kost de keizersnede en zo'n 70 euro gaat naar diergeneesmiddelen en andere veterinaire handelingen.

Deze kosten worden gemaakt voor de hele veestapel, maar de Boerenbond-medewerker ziet de grootste problemen ontstaan bij jongvee. 'Griep en diarree zijn de grote posten bij jongvee. Een aantal bedrijven zit hier elk jaar dik mee in de problemen.' Hij adviseert veehouders dan ook meer geld uit te geven aan preventieve diergeneeskunde, oftewel het voorkomen van deze ziekten. 'Vaccineren tegen bijvoorbeeld IBR en RSV levert zijn geld op', luidt zijn conclusie.

Daarbij wil hij wel aangeven dat het voorkomen van zowel griep als diarree ook aanpassingen op het gebied van management en huisvesting vereisen. Er zijn veehouders die twijfelen aan het nut van preventieve gezondheidszorg, maar Audenaert vindt dat daar binnen de witblauwfokkerij niet aan te ontkomen is. 'Het is een basisverzekering, dat moet je gewoon doen.'

Alice Booij